

Бузаров Андрій Ігоревич

Кандидат філософських наук, докторант Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України (м. Київ, Україна)

<https://orcid.org/0009-0009-5085-8340>

e-mail: buzarov.andrey@gmail.com

РОЛЬ ТА СТРУКТУРА ДОПОМОГИ ЄС УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Резюме

Стаття присвячена комплексному аналізу ролі Європейського Союзу як ключового актора євроатлантичної спільноти у підтримці України в умовах повномасштабної агресії Російської Федерації. Дослідження охоплює основні напрями інституційної, військової, фінансово-економічної та гуманітарної допомоги ЄС, а також розглядає політичні, економічні та соціальні чинники, які впливають на своєчасність і масштабність ухвалення рішень. У роботі систематизовано напрями допомоги Україні зі сторони ЄС, включаючи механізми European Peace Facility, місію EUMAM Ukraine, програму Ukraine Facility, макрофінансову допомогу MFA+, інвестиційні інструменти та програми гуманітарної підтримки. Особлива увага приділена політико-правовим аспектам — від надання Україні статусу кандидата на *вступ* до ЄС до активації Директиви про тимчасовий захист для мільйонів переміщених осіб. Проаналізовано вплив внутрішньополітичних процесів у державах-членах, зокрема зростання популізму, енергетичної залежності та економічних викликів, на формування спільної політики щодо України. Показано, що, попри наявні суперечності, ЄС демонструє безпрецедентну єдність та стратегічну солідарність, мобілізуючи значні ресурси на підтримку військової стійкості, економічної стабільності та гуманітарних потреб України. *Результати дослідження* дозволяють глибше зрозуміти механізми прийняття рішень у межах ЄС, оцінити ефективність існуючих форматів підтримки та виявити структурні виклики, що можуть вплинути на подальший розвиток українсько-європейських відносин. Отримані *висновки* мають практичне значення для формування державної політики України, оптимізації співпраці з європейськими інституціями

та вироблення стратегій у сфері міжнародної безпеки, економічної інтеграції та гуманітарної взаємодії.

Ключові слова: Європейський Союз, російсько-українська війна, євроатлантична спільнота, гуманітарна допомога, військова підтримка, макрофінансова допомога, політична солідарність, тимчасовий захист, євроінтеграція.

Вступ

Європейський Союз як окремий великий суб'єкт євроатлантичної спільноти відіграє важливу роль у протидії російській агресії проти України. Ця роль є багатовимірною та охоплює широкий спектр напрямів: від військово-технічної та фінансової допомоги до гуманітарної підтримки й сприяння реформам у межах європейської інтеграції. В умовах війни ЄС не лише залишається основним донором та партнером України, але й виступає як стратегічний політичний актор, що визначає рамки майбутньої безпеки та стабільності у Європі. Попри однозначну політичну та системну підтримку України, всередині Європейського Союзу існує низка факторів, які впливають на своєчасність і масштабність допомоги. Серед них — зростання правого та лівого популізму, енергетична залежність окремих держав від РФ, специфіка політичних систем і політичних культур окремих країн-членів, а також внутрішні економічні та соціальні виклики. Ці фактори інколи блокують або уповільнюють ухвалення політичних рішень. Вказані аспекти потребують додаткового дослідження. Комплексний аналіз зазначених аспектів дозволяє не лише виявити сильні сторони підтримки України з боку Європейського Союзу, але й зрозуміти структурні та політичні проблеми, з якими стикається Союз як інституція. Це, своєю чергою, дає можливість краще оцінити динаміку та механізми інституційної допомоги, а також роль усієї євроатлантичної спільноти в умовах російсько-української війни, що відкриває перспективи для подальших досліджень впливу війни на трансформацію внутрішньої та зовнішньої політики окремих країн-членів Є. С. Мета статті полягає у здійсненні комплексного аналізу інституційної підтримки Європейського Союзу України в умовах російської агресії та виявленні внутрішніх політичних суперечностей і чинників, що впливають на своєчасність і всебічність такої допомоги. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: по-перше, систематизувати та структурувати основні напрями інституційної підтримки Європейського Союзу; по-друге, виявити ключові внутрішні політичні та економічні фактори, які визначають ухвалення рішень державами-членами ЄС щодо України.

Методи дослідження

У дослідженні використано комплекс загальних і спеціальних методів, що забезпечують системний підхід до аналізу. Серед загальних методів — якісний аналіз та контент-аналіз офіційних документів Європейського Союзу, політичних рішень Європейської ради та Європейської комісії. До спеціальних методів належать порівняльно-історичний метод для виявлення динаміки рішень ЄС у контексті війни, дискурсивний аналіз для дослідження політичних наративів та кейс-стаді для детального розгляду окремих прикладів інституційної підтримки України. Емпіричну базу дослідження становлять офіційні документи та рішення ЄС, включно з комюніке Європейської ради, законодавчими актами Європейського парламенту, заявами високопосадовців та інституційними програмами допомоги (European Peace Facility, Ukraine Facility, макрофінансові пакети). Додатковими джерелами є також наукові статті й монографії, присвячені інституційній ролі Євросоюзу у підтримці України.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Тема дослідження інституційної ролі Європейського Союзу в умовах російсько-української війни є однією з ключових у сучасній науковій та експертній політологічній дискусії, де активно аналізуються як напрями та механізми допомоги Україні, так і проблеми, що виникають у процесі ухвалення політичних рішень на підтримку держави.

Питання впливу російсько-української війни на безпекову політику та військово-промисловий комплекс Європейського Союзу було предметом ґрунтовного аналізу в дослідженнях О. Брусиловської [1], К. Лещенко [2] та К. Чубенко, Д. Генделіса, У. Бшора [3]. У їхніх роботах акцент робиться на трьох ключових аспектах: по-перше, війна спричинила перегляд підходів ЄС до стратегічної безпеки та створення нових інституційних механізмів колективної оборони; по-друге, відбулося суттєве посилення військово-промислової кооперації між державами-членами, зокрема в рамках PESCO та Європейського оборонного агентства; по-третє, розвиток ВПК і трансформація безпекових політик прямо корелюють із необхідністю забезпечення стабільної та комплексної підтримки України.

Інформаційні аспекти російсько-української війни на рівні формування наративів та стратегічної комунікації, як в українському, так і в європейському дискурсі, досліджувалися А. Шкуро [4] та Н. Піпченко [5]. Обидва автори акцентують увагу на тому, що війна спричинила активізацію політичної риторики та стратегічних комунікацій, які відіграють ключову роль у зміцненні міжнародної підтримки України.

Тенденції до регіоналізації в межах Європейського Союзу, зокрема кооперація в економічній, військово-технічній та інших сферах серед держав-членів у рамках єдиної європейської інституції, були предметом

дослідження А. Вельчева [6], О. Сідлецької [7] та Т. Мелешенко [8]. Автори підкреслюють, що російсько-українська війна стала катализатором посилення регіональної взаємодії всередині ЄС: країни Центрально-Східної Європи активізували координацію зовнішньополітичних і безпекових позицій; Балтійсько-Чорноморський регіон отримав новий імпульс у розвитку економічних і військово-технічних форматів співпраці; скандинавські держави, насамперед Швеція та Фінляндія, переглянули свій нейтральний статус, приєднавшись до НАТО. Окрім того, особливу увагу українські науковці приділяють аналізу внутрішньополітичного міжпартійного дискурсу в межах Європейського Союзу, зокрема впливу популістських та радикальних рухів на формування політики щодо України. У дослідженнях В. Дудара [9], С. Феколлі та Е. Цели [10], а також К. Карамана [11] розглядаються механізми, за допомогою яких правий та лівий популізм, а також радикальні праві сили змінюють порядок денний ЄС, створюючи додаткові перешкоди для консенсусного ухвалення рішень у питаннях підтримки України. Автори сходяться на тому, що праворадикальні партії акцентують увагу на антиміграційній та антиглобалістській риторичі, тоді як лівопопулістські сили концентруються на соціально-економічних аспектах, але в обох випадках наслідком є посилення поляризації та ускладнення формування єдиної позиції Є. С. Серед закордонних дослідників варто відзначити праці Т. Гаесбрука, В. Вагнера та І. Крестева й М. Леонарда, які комплексно аналізують вплив російсько-української війни на політику та внутрішні динаміки Європейського Союзу. Гаесбрук досліджує різний рівень підтримки України з боку держав-членів ЄС, пояснюючи його поєднанням факторів спроможності, сприйняття загроз і внутрішніх політичних обмежень [12]. Вагнер аналізує позиції радикальної лівиці Європарламенту щодо війни, виявляючи внутрішні лінії розколу, особливо з питань санкцій та військової допомоги [13]. Красцев і Леонард у контексті європейських виборів і суспільної втоми від війни пропонують стратегії збереження політичної та громадської підтримки України. Усі автори сходяться на тому, що війна не лише змінює зовнішню політику ЄС, а й впливає на внутрішньополітичний баланс сил і формування консенсусу, при цьому підтримка України залишається одним із ключових викликів для європейської єдності [14].

Результати дослідження

Структура та вимір допомоги ЄС Україні в умовах повномасштабної війни. Перш за все треба зазначити, що у відповідь на повномасштабне вторгнення РФ ЄС та його держави-члени станом на березень 2025 мобілізували 143 млрд євро фінансової, військової та гуманітарної підтримки для України. Якщо додати до цього ще кошти, які були надані для допомоги українським переселенцям в ЄС, то загальна сума складає 164, 8 млрд євро [15]. Основою практичної систематичної допомоги Україні зі сторони ЄС

є відповідна узгоджена політико-дипломатична міжнародна позиція більшості країн ЄС, яка після початку повномасштабного вторгнення РФ значно посилилася. Наприклад, у березні 2022 року Європейська рада в Versailles Declaration [16], 2022) рішуче підтвердила відданість незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України, а також погодилася на безпрецедентні заходи — від санкцій до постачання оборонного обладнання через European Peace Facility. У лютому — березні 2023 року Європейська рада повторно підтвердила свою непохитну політичну підтримку України, закликаючи до скоординованого дипломатичного та економічного тиску на РФ. У березні 2025 року Європарламент знову підтвердив стратегічну політичну солідарність із Києвом, наголошуючи на необхідності забезпечення справедливого миру та збереження єдності Є. С. Крім того, президентка Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн у лютому 2025 року підкреслила європейську перспективу України та готовність ЄС працювати над її майбутнім членством. [17; 18; 19].

Окремо варто зазначити, що після початку повномасштабного вторгнення РФ Україна отримала офіційний статус кандидата на *вступ* до Європейського Союзу — важливий елемент політико-дипломатичного співробітництва, який стимулював прискорення реформ та динаміку євроінтеграції. Європейська Комісія вже 17 червня 2022 р. рекомендувала Раді ЄС надати Україні статус кандидата, визначивши пріоритетні напрями реформ [20]. 23 червня 2022 р. Європейський парламент ухвалив резолюцію із закликом негайно надати Україні статус кандидата, а Рада ЄС офіційно затвердила його того ж дня. 25 червня 2024, у Люксембурзі відбулась перша Міжурядова Конференція між Україною та ЄС, що ознаменувала початок фактичних перемовин про членство України в Європейському Союзі [21]. У спільній заяві від 24 лютого 2025 р. керівники європейських інституцій підкреслили, що Україна досягла значного прогресу у впровадженні реформ, і що переговори про *вступ* уже розпочато, попри воєнні труднощі [22].

Щодо саме військової допомоги, що через позабюджетний інструмент — European Peace Facility (EPF) — ЄС мобілізував значний обсяг військово-технічної допомоги Україні, яка сягає приблизно €11,1 млрд згідно з бюджетною стратегією та рішеннями Ради ЄС (решта військової допомоги йде безпосередньо через окремі бюджети держав) [23].

Основними напрямками цієї підтримки є: (1) постачання озброєнь, боєприпасів, засобів протиповітряної оборони, дронів й іншого військового обладнання через EPF; (2) європейська тренувальна місія EUMAM Ukraine, створена рішенням Ради (CFSP 2022/1968) 17 жовтня 2022 року та деталізована у подальшій постанові PSC Decision (CFSP 2022/2097), оновленій Decision 2024/3178, — місія здійснює координацію та синхронізацію

навчання українських підрозділів на території держав-членів (Decisions CFSP 2022/1968 та CFSP 2024/3178); (3) спільні закупівлі та фінансування оборонної промисловості ЄС, включно з ініціативою «ReArm Europe» та фондом Ukraine Assistance Fund (в межах EPF), що спрямовані на зміцнення виробничих можливостей, закупівлі систем ППО, ракет, дронів і боєприпасів [24; 25; 26].

Ці механізми функціонують у наступний спосіб: EPF фінансує великі об'єми озброєнь і логістичної підтримки, а EUMAM Ukraine забезпечує кадрове навчання (на сьогодні вже підготовлено понад 63 000 військовослужбовців). У свою чергою, механізми типу Ukraine Assistance Fund дають змогу централізовано здійснювати закупівлі з європейських оборонних компаній, забезпечуючи більш ефективне планування, синергію ресурсів і контроль якості постачання.

Важливим аспектом підтримки ЄС України є також макроекономічна та фінансова допомога. З моменту повномасштабного вторгнення РФ ЄС суттєво збільшив обсяг макроекономічної допомоги Україні, активувавши як відновлювальний Ukraine Facility, так і екстрену макрофінансову підтримку MFA+. За період 2022 – 2025 років Союз мобілізував значні ресурси: близько €38,3 млрд у рамках Ukraine Facility (включно з €33 млрд пільгових кредитів і €5,27 млрд грантів), що спрямовано на підтримку державного бюджету, реформи, соціальні виплати та модернізацію у контексті євроінтеграції. Окрім того, для покриття нагальних потреб у 2023 році було спрямовано до €18 млрд через програму Macro-Financial Assistance+ (MFA+), частина якої – €18,1 млрд – надходила в межах G7-механізму з використанням заморожених російських активів. Крім макрофінансового компонента, Facility передбачає Ukraine Investment Framework (п'ятирічний інвестиційний пакет €9,3 млрд у вигляді гарантій та грантів), що має залучити до €40 млрд інвестицій у відновлення й інфраструктуру [27; 28; 29].

Війна РФ проти України спричинила безпрецедентну гуманітарну та міграційну кризу з часів Другої світової війни, коли мільйони українців були змушені шукати захист як в межах країни, так і за кордоном. Європейський Союз і держави-члени мобілізували понад €3,7 млрд гуманітарної допомоги – з яких близько €1,1 млрд виділено через пряму підтримку Єврокомісії, а решта – через держави-члени. Ця допомога включає фінансову підтримку, продукти харчування, воду, медичну допомогу, екстрене житло, освіту під час кризи та комплекти для найуразливіших груп населення в Україні. Окрім цього, в рамках активації Директиви про тимчасовий захист (Temporary Protection Directive) від 4 березня 2022 р. понад 4,3 млн осіб з України отримали статус (на кінець травня 2025), що надало доступ до житла, працевлаштування, освіти, охорони здоров'я і соціальних

виplat у державах ЄС. ЄС також забезпечив публічну фінансову підтримку державам-хостам, у вигляді €17 млрд для покриття витрат на прийняття українців [30; 31; 32].

Специфіка формування політичних позицій щодо агресії РФ проти України всередині ЄС. З 2014 року Європейський Союз послідовно та етапно запроваджував санкційні обмеження проти РФ у відповідь на агресію проти України. Проте після початку повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року санкційна політика масштабувалася до безпрецедентного рівня, охоплюючи значну кількість секторів та осіб. Якщо у 2014 — 2021 роках санкції були спрямовані переважно на окремих фізичних і юридичних осіб та окремі галузі економіки, то станом на літо 2025 року ЄС ухвалив вже 18 пакетів санкцій, які включають комплексні персональні обмеження (замороження активів, заборона в'їзду для фізичних осіб, пов'язаних із підтримкою агресії), індивідуальні санкції проти компаній і організацій, а також секторальні заходи (заборона імпорту російської нафти та нафтопродуктів, обмеження експорту технологій, блокування доступу до фінансових ринків, транспортні та медіаобмеження [33].

Важливим результатом жорстких санкцій ЄС стало помітне зменшення залежності Європейського Союзу від імпорту енергоносіїв з РФ, що водночас скоротило доходи російського бюджету від енергетичного експорту та обмежило економічні можливості РФ підтримувати війну. Зокрема, частка російського газу в загальному імпорті ЄС знизилась із 45 % у 2021 році до приблизно 17 % у першому кварталі 2025 року, тобто втрачено близько від двох третин обсягу постачань. Імпорт нафтопродуктів також скоротився: частка російської нафти впала з 29 % у 2021 році до лише 2 % у першому кварталі 2025 року. Такий енергетичний розрив призвів до значного зниження доходів РФ від експорту енергії, навіть попри спроби обходу санкцій через «тіньові» судна. Зниження постачання призвело до спаду в газовому ланцюжку доходів РФ [34; 35; 36].

Одним з помітних внутрішньополітичних трендів ЄС стало те, що ухвалення ключових рішень щодо санкцій, економічної або політико-дипломатичної підтримки України часто супроводжувалося особливою позицією з боку Угорщини, а також еволюцією позиції Словаччини, пов'язаною зі зміною політичної еліти. Від початку повномасштабної війни прем'єр-міністр Словаччини Едуард Хегер та його уряд активно підтримували Україну, тоді як після приходу до влади уряду на чолі з Робертом Фіцо (жовтень-2023) Словаччина почала поступово змінювати свою зовнішньополітичну позицію: Фіцо пропонував блокувати нові пакети санкцій, якщо не буде надано гарантій щодо постачання російського газу, та припинив військову допомогу [37]. Угорщина, очолювана Віктором Орбаном, неодноразово погрозувала блокувати санкційні рішення ЄС, включно з

пакетом №18, а відтак змушувала ЄС вести з нею переговори про постачання енергоносіїв та список осіб під санкції. На тлі формування політики ЄС щодо підтримки України позиції Угорщини та Словаччини дедалі більше зближувалися, перетворюючись на фактичні скоординовані зовнішньополітичні заяви. Починаючи з 2024 – 2025 років прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан неодноразово публічно заперечував необхідність відмови від імпорту російського газу, апелюючи до ризику економічної нестабільності для країн Центральної Європи. У червні 2025 року Угорщина та Словаччина спільно заблокували ухвалення 18-го пакету санкцій ЄС, аргументуючи це побоюваннями щодо виходу з російських енергоносіїв та вимагали від Єврокомісії гарантій компенсацій. Орбан прямо закликав переглянути санкційну політику та відмовитися від обмежень на енергетичні ресурси, що чітко збіглося з позицією Роберта Фіцо [38].

Крім очевидних угорсько-словацьких координаційних інтересів, не менш важливою є особлива позиція Австрії – країни з традиційною політикою військового нейтралітету, яка, хоча й активно долучалася до гуманітарної підтримки України та забезпечення переселенців, водночас суттєво обмежувала власні можливості щодо військової допомоги й санкцій [39]. У внутрішньополітичному дискурсі Австрії особливу роль відігравав лідер ультраправої ФРÖ Герберт Кікль, який прямо критикував санкції проти РФ як порушення нейтральної позиції, а також закликав до перегляду загальної політики щодо України – позиція, яка збігається з курсом Орбана та Фіцо [40]. Протилежно до нього глава МЗС Австрії Беате Майнль-Райзінгер в липні 2025 року заявила, що «нейтральність безпосередньо не захистить нас» і що Австрія може переглянути свою нейтральну політику в нових геополітичних реаліях [41].

Різке переосмислення політики нейтралітету окремими державами ЄС не є новим феноменом у контексті російської агресії проти України. Ще у перші місяці повномасштабної війни приклад такої трансформації зовнішньополітичної доктрини продемонстрували Швеція та Фінляндія, які, відмовившись від своєї тривалої позаблокової політики, подали заявки на *вступ* до НАТО [42]. Цей стратегічний крок завершився їхнім повноправним членством у Північноатлантичному альянсі, що суттєво зміцнило європейську безпекову архітектуру [43]. Членство в НАТО дало змогу обом країнам не лише посилити власну обороноздатність, а й значно розширити військову та політичну підтримку України, демонструючи, що перегляд нейтралітету в умовах російської агресії є логічним елементом євроатлантичної консолідації [44; 45].

Порівняльний аналіз, наведений вище, дозволяє виявити чіткі закономірності та тенденції в еволюції підтримки України з боку Європейського Союзу. Після початку повномасштабного вторгнення РФ 24 лютого 2022

року ця підтримка суттєво посилилася, хоча й до цього залишалася на високому рівні. Варто зазначити, що ще у період із 2014 року позиція ЄС щодо України була достатньо послідовною — (системне невизнання незаконної окупації Криму та частин Донецької та Луганської областей), санкційна політика проти РФ та макрофінансова підтримка, а також інституційна допомога реформам. Однак після 2022 року до цих традиційних форматів додалися два фундаментально нові, екзистенційні напрями допомоги: воєнно-технічна та гуманітарна підтримка. Воєнно-технічна допомога, поряд з аналогічною підтримкою США та інших союзників, стала вирішальним чинником у стримуванні російської агресії та зміцненні обороноздатності України. Гуманітарний вимір, як у вигляді допомоги українцям всередині країни, так і у вигляді масштабної підтримки біженців та тимчасово переміщених осіб на території ЄС, відіграв екзистенційну роль у стабілізації демографічної ситуації, збереженні людського потенціалу та адаптації українців у рамках Є. С. Сукупність цих напрямів демонструє системний, багатовимірний і трансформаційний характер підтримки України з боку ЄС у контексті війни.

Наслідком інтенсифікації євроінтеграційного курсу України в умовах війни стало активне просування законодавчих та інституційних змін. Попри складну безпекову ситуацію, уряд України продовжив реалізовувати євроінтеграційні рекомендації Єврокомісії, що охоплювали завершення судової реформи, забезпечення незалежності антикорупційних органів, впровадження медійної реформи та політики деолігархізації. Ці реформи, у поєднанні з виконанням Угоди про асоціацію, підтвердили стабільну траєкторію руху України в напрямі набуття членства в Є. С. Аналітичні оцінки підкреслюють, що, незважаючи на повномасштабну війну, європейська інтеграція залишається стратегічним пріоритетом держави, а прогрес у реформах свідчить про високий рівень політичної волі та стійкості українських інституцій. Загальний знаменник експертних висновків полягає в тому, що війна стала каталізатором глибоких внутрішніх змін і водночас тестом на здатність України адаптувати законодавчу, економічну та інституційну систему до стандартів ЄС, зберігаючи стратегічну мету євроінтеграції як незмінний орієнтир [46; 47].

Російсько-українська війна стала серйозним випробуванням для політичної єдності Європейського Союзу як на рівні інституцій, так і на рівні окремих держав-членів. З одного боку, війна зумовила суттєві зміни стратегічних позицій деяких країн, зокрема Швеції та Фінляндії, які ухвалили історичні рішення відмовитися від багаторічної політики позаблоковості та приєднатися до НАТО. Це безпосередньо вплинуло на масштаби їхньої політичної, військової та фінансової підтримки України. З іншого боку, країни, які у своїй зовнішньополітичній доктрині традиційно

дотримувалися військового нейтралітету, як Австрія, зайняли стриману та обережну позицію щодо військової допомоги, обмежуючись переважно гуманітарними та політичними форматами підтримки. Водночас навіть в Австрії останнім часом розпочалися політичні дискусії серед керівних еліт про можливість перегляду власної зовнішньополітичної позиції та розширення участі в безпекових і оборонних союзах. Проте існують і негативні тенденції в середині ЄС, пов'язані з позиціями окремих країн, насамперед Угорщини та Словаччини, які в силу особливостей політичної системи, історичних традицій, економічної залежності або впливу внутрішніх фінансово-промислових груп часто займали позицію, що відхилялася від загальноєвропейської політики підтримки України. Це створювало напруження всередині ЄС та ускладнювало ухвалення колективних рішень. Крім того, з часом політична тема України почала активно використовуватися крайніми правими та лівими силами у країнах ЄС, що спричинило додаткову політизацію цього питання. Відповідно, можна припустити, що війна Росії проти України запустила складні та неоднозначні політичні процеси всередині Європейського Союзу, які вплинули на внутрішню єдність блоку та динаміку підтримки України.

В цьому контексті варто погодитися с оцінками українських вчених щодо загального аналізу еволюції взаємин між Україною та Європейським Союзом. Так, наприклад, С. Віднянський та А. Мартинов вказуються на глибокі трансформації, що відбулися у цій площині у 2014 – 2022 роках. Обидва дослідники підкреслюють, що починаючи з підписання Угоди про асоціацію у 2014 році та до надання Україні статусу кандидата у 2022-му, спостерігався поступовий перехід від формально-декларативної підтримки до всеохопної співпраці. Повномасштабне вторгнення РФ стало каталізатором не лише нової якості політичного діалогу, а й кардинального перегляду євроінтеграційної політики: з «партнерства» — до «інституціонального зближення» і формування спільного геополітичного фронту. Обидва автори погоджуються, що головною зміною після 2022 року стало усвідомлення євроінтеграції як елементу виживання державності України та формування безпекової стратегії самого ЄС [48; 49]. Крім того, цінними є узагальнення зроблені О. Каліщук, яка резюмує думки українських і західних експертів щодо впливу війни на зміст і темпи євроінтеграції. Вона зазначає, що Брюссель зосередився на трьох векторах — санкційному тиску на РФ, військово-гуманітарній допомозі Україні та формалізації інтеграційного діалогу. Є також консенсус, що війна перетворила євроінтеграцію на спільну політичну та ціннісну стратегію [50].

Висновки

Європейський Союз у період з 2014 року та особливо після початку повномасштабної російсько-української війни у 2022 році утвердився як

ключовий інституційний донор та політичний союзник України. Комплекс підтримки охоплює політико-дипломатичний вимір, санкційну політику проти РФ, макрофінансову допомогу, інтеграційний діалог, а після 2022 року — і два нових екзистенційних напрями: воєнно-технічний та гуманітарний. Попри внутрішні протиріччя і політичні виклики, ЄС зміг зберегти основний вектор стратегічної солідарності, що стало критичним чинником зміцнення стійкості України в умовах війни.

Водночас внутрішньополітична динаміка країн-членів виявила складність цього процесу. Особливі позиції окремих держав (Угорщини, Словаччини, Австрії), зумовлені внутрішніми політичними та економічними факторами, періодично ускладнювали ухвалення рішень у рамках Є. С. Однак приклади зміни стратегічних курсів Швеції та Фінляндії свідчать про здатність європейських держав переглядати власні безпекові доктрини на користь спільної оборони та інтеграції.

Перспективи подальших досліджень. Подальший аналіз взаємин Україна — ЄС потребує кращого вивчення механізмів формування політичних позицій окремих держав-членів, зокрема Словаччини, Австрії, Німеччини та Франції, які відіграють ключову роль у балансі внутрішньої єдності Є. С. Важливо дослідити, як внутрішня політика, електоральні цикли, соціально-економічні фактори та взаємодія з інтересами промислово-фінансових груп впливають на європейську позицію щодо підтримки України.

Список посилань

1. Brusylowska O. I. Російсько-українська війна: попередні уроки для ЄС та сценарії майбутнього. *Політикус*. 2022. Т. 4, № 2. С. 15 — 22. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-spec.2>
2. Leshchenko K. Current trends in the military-industrial integration of the EU countries and implications for Ukraine. *Foreign Affairs*. 2023. Vol. 33, No. 4. P. 8 — 21. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.33\(4\).2023.8-21](https://doi.org/10.46493/2663-2675.33(4).2023.8-21)
3. Czubenko C., Gendelis D., Bschor U. Strengthening EU defence capabilities under conditions of the Russian-Ukrainian War. *Foreign Affairs*. 2022. Vol. 32, No. 5. P. 16 — 23. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.32\(5\).2022.16-23](https://doi.org/10.46493/2663-2675.32(5).2022.16-23)
4. Шкуро А. С. Артикуляція євроінтеграційного курсу інститутом президентства у період повномасштабного вторгнення РФ проти України. *Південний український правничий часопис*. 2023. № 4. С. 81 — 86.

5. Піпченко Н. Публічний дискурс в європейських країнах-сусідах щодо російського вторгнення в Україну. Міжнародні відносини та міжнародна інформація. 2023. № 5. С. 14 – 27.
6. Вельчев А. Influence of Central and Eastern European countries on EU's foreign policy. Foreign Affairs. 2024. Vol. 34, No. 5. P. 59 – 71. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(5\).2024.59](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(5).2024.59)
7. Сідлецька О. The Baltic-Black Sea Axis: Historical background and implementation factors. Foreign Affairs. 2023. Vol. 33, No. 6. P. 13 – 21. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.33\(6\).2023.13-21](https://doi.org/10.46493/2663-2675.33(6).2023.13-21)
8. Мелещенко Т. Transformation of the European security system in the light of Sweden and Finland's accession to NATO. Foreign Affairs. 2024. Vol. 34, No. 2. P. 36 – 42. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(2\).2024.36](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(2).2024.36)
9. Дудар В. The right-wing radical vision of a multipolar world: Specifics of anti-globalist rhetoric of leaders of contemporary right-wing politicians in the EU and the United States. Foreign Affairs. 2024. Vol. 34, No. 5. P. 35 – 47. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(5\).2024.35](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(5).2024.35)
10. Феколі С., Цела Е. Right-wing and left-wing populism in the EU and their impact on democratic processes. Foreign Affairs. 2024. Vol. 34, No. 3. P. 67 – 76. DOI: [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(3\).2024.67](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(3).2024.67)
11. Караман К. В. Євроскептицизм в програмних документах радикальних парламентських партій країн: дис.... д-ра філософії: спец. 052 Політологія. Маріупольський держ. ун-т. Київ, 2023. 234 с.
12. Haesebrouck T. EU Member State Support to Ukraine. Foreign Policy Analysis. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1093/fpa/orado24>
13. Wagner W. Contesting Western support for Ukraine. The radical left in the European Parliament. Journal of European Integration. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1080/07036337.2024.2424186>
14. Krastev I., Leonard M. Wars and elections: How European leaders can maintain public support for Ukraine. European Council on Foreign Relations. 2024. URL: <https://ecfr.eu/publication/wars-and-elections-how-european-leaders-can-maintain-public-support-for-ukraine>
15. Council of the European Union. EU solidarity with Ukraine. [б. д.]. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-solidarity-ukraine/>

16. Council of the European Union. The Versailles Declaration. 11.03.2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>
17. Council of the European Union. European Council conclusions — 9 February 2023. 09.02.2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/02/09/european-council-conclusions-9-february-2023/>
18. European Parliament. European Parliament resolutions on Ukraine. [б. д.]. URL: <https://ukraine.europarl.europa.eu/en/documents/ep-resolutions>
19. European Commission. Speech by President von der Leyen at the Munich Security Conference 2025. 21.02.2025. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_25_602
20. Cabinet of Ministers of Ukraine. Єврокомісія рекомендувала надати Україні статус кандидата на *вступ* до ЄС. 17.06.2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevrokomisiya-rekomendovala-nadati-ukrayini-status-kandidata-na-vstup-do-yes>
21. Cabinet of Ministers of Ukraine. Україна офіційно розпочала переговори про *вступ* з ЄС. 14.11.2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ofitsiino-rozpochala-peremovnyu-pro-vstup-z-ies>
22. European Council, European Commission, European Parliament. Joint statement by the President of the European Council, the President of the European Commission and the President of the European Parliament on the third anniversary of Russia's invasion of Ukraine. 24.02.2025. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/02/24/joint-statement-by-the-president-of-the-european-council-the-president-of-the-european-commission-and-the-president-of-the-european-parliament-on-the-third-anniversary-of-russia-s-invasion-of-ukraine>
23. European Parliamentary Research Service. State of play: EU support to Ukraine — Payments, reform and investment, use of immobilised Russian assets. European Parliament. 10.04.2025. URL: <https://epthinktank.eu/2025/04/10/state-of-play-eu-support-to-ukraine-payments-reform-and-investment-use-of-immobilised-russian-assets/financial-humanitarian-and-military-support-for-ukraine>
24. Council of the European Union. Council Decision (CFSP) 2022/1968 establishing the European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine (EUMAM Ukraine). Official Journal of the

- European Union. L 272. 17.10.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/1968/oj>
25. Political and Security Committee of the Council of the European Union. PSC Decision (CFSP) 2022/2097 on the European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine (EUMAM Ukraine). Official Journal of the European Union. L 275. 15.11.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2097/oj>
 26. Council of the European Union. Council Decision (CFSP) 2024/3178 amending Decision (CFSP) 2022/1968 on the European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine (EUMAM Ukraine). Official Journal of the European Union. L 2024/3178. 05.03.2024. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202403178
 27. European Commission. Macro-Financial Assistance+ for Ukraine. 2023. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/macro-financial-assistance-ukraine_en
 28. European Commission. Ukraine Facility. 2024. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en
 29. European Commission. State of play: EU support to Ukraine – Payments, reform and investment, use of immobilised Russian assets. European Parliamentary Research Service. 10.04.2025. URL: <https://epthinktank.eu/2025/04/10/state-of-play-eu-support-to-ukraine-payments-reform-and-investment-use-of-immobilised-russian-assets/>
 30. European Commission. EU humanitarian support to Ukraine. [б. д.]. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-humanitarian-support-ukraine_en
 31. Eurostat. Temporary protection for persons fleeing Ukraine – monthly statistics. 05.2025. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics
 32. Consilium.europa.eu. EU solidarity with Ukraine. 2024. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/eu-solidarity-ukraine/>
 33. European Commission. Sanctions adopted following Russia’s military aggression against Ukraine. [б. д.]. URL: https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en

34. Eurostat. EU trade with Russia – latest developments. 2025. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_trade_with_Russia_-_latest_developments
35. European Commission. Roadmap to fully end dependency on Russian energy. 06.05.2025. URL: https://commission.europa.eu/news-and-media/news/roadmap-fully-end-eu-dependency-russian-energy-2025-05-06_en
36. Energy & Clean Air. EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine. 24.02.2025. URL: <https://energyandcleanair.org/publication/eu-imports-of-russian-fossil-fuels-in-third-year-of-invasion-surpass-financial-aid-sent-to-ukraine/>
37. Euronews. Slovakia announces the end of military aid to Ukraine. 26.10.2023. URL: <https://www.euronews.com/2023/10/26/slovakia-announces-the-end-of-military-aid-to-ukraine>
38. Reuters. Hungary and Slovakia block Russian sanctions package. 23.06.2025. URL: <https://www.reuters.com/business/energy/hungary-slovakia-block-russian-sanctions-package-budapest-says-2025-06-23/>
39. Reuters. Austria's neutral status here to stay, foreign minister says. 18.05.2022. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/austrias-neutral-status-here-stay-foreign-minister-says-2022-05-18/>
40. New Eastern Europe. Austria's drift toward isolation: Kickl's Russia ties and the risk of following Hungary's lead in the war. 06.02.2025. URL: <https://neweasterneurope.eu/2025/02/06/austrias-drift-toward-isolation-kickl-russia-ties-and-the-risk-of-following-hungarys-lead-in-the-war/>
41. TVP World. Austria's Foreign Minister open to reconsider country's neutrality. 27.07.2025. URL: <https://tvpworld.com/88046480/austrian-fm-open-to-reconsider-countrys-neutrality-media-reports>
42. NATO. Finland and Sweden complete NATO accession talks. 05.07.2022. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_197737.htm
43. Government Offices of Sweden. Historical relations between Sweden and NATO. 03.04.2024. URL: <https://www.government.se/government-policy/sweden-in-nato/history-of-sweden-and-nato/>
44. Ministry for Foreign Affairs of Finland. Finland supports Ukraine. 19.05.2025. URL: <https://um.fi/finland-s-support-to-ukraine>

45. Government Offices of Sweden. Support for Ukraine, security cooperation and Sweden's neighbourhood in the spotlight in this year's Statement of Foreign Policy. 14.02.2025. URL: <https://www.government.se/press-releases/2025/02/support-for-ukraine-security-cooperation-and-swedens-neighbourhood-in-the-spotlight-in-this-years-statement-of-foreign-policy/>
46. Центр Разумкова. Євроінтеграція в умовах війни: Виклики і перспективи. 12.2022. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_eu_integration_war.pdf
47. Fondation Robert Schuman. Ukraine's path to the EU: Reform, resilience and the politics of enlargement. 23.06.2025. URL: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/796-ukraine-s-path-to-the-eu-reform-resilience-and-the-politics-of-enlargement>
48. Віднянський С. Україна — Європейський Союз: новий етап взаємодієносин в умовах російсько-української війни 2014 — 2022 рр. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2022. Вип. 31. С. 10 — 15. DOI: <https://doi.org/10.15407/mzu2022.31.010>
49. Мартинов А. Еволюція політики Європейського Союзу щодо російсько-української війни (2014 — 2022). Європейські історичні студії. 2022. Вип. 23. С. 30 — 43. DOI: <https://doi.org/10.17721/2524-048X.2022.23>
50. Каліщук О. Європейський Союз та Україна: кейс російсько-української війни. Науковий вісник Чернівецького університету. Історія. 2025. Вип. 1. С. 102 — 109. DOI: <https://doi.org/10.31861/hj2025.61.102> — 109

References

1. Brusylovska, O. I. (2022). Rosiisko-ukrainska viina: poperedni uroky dlia YeS ta stsenarii maibutnoho. *Politykus*, 4(2), 15 — 22. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-spec.2>
2. Leshchenko, K. (2023). Current trends in the military-industrial integration of the EU countries and implications for Ukraine. *Foreign Affairs*, 33(4), 8 — 21. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.33\(4\).2023.8-21](https://doi.org/10.46493/2663-2675.33(4).2023.8-21)
3. Czubenko, C., Gendelis, D., & Bschor, U. (2022). Strengthening EU defence capabilities under conditions of the Russian-Ukrainian War. *Foreign Affairs*, 32(5), 16 — 23. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.32\(5\).2022.16-23](https://doi.org/10.46493/2663-2675.32(5).2022.16-23)
4. Shkuro, A. S. (2023). Artykuliatsiia yevrointehratsiinoho kursu instytutom prezydentstva u period povnomasshtabnoho vtorhnennia

- RF proty Ukrainy. Pivdennyi ukrainskyi pravnychy chasopys, 4, 81 – 86.
5. Pipchenko, N. (2023). Publichnyi dyskurs v yevropeyskykh krainakh-susidakh shchodo rosiiskoho vtorhnennia v Ukrainu. Mizhnarodni vidnosyny ta mizhnarodna informatsiia, 5, 14 – 27.
 6. Velchev, A. (2024). Influence of Central and Eastern European countries on EU's foreign policy. Foreign Affairs, 34(5), 59 – 71. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(5\).2024.59](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(5).2024.59)
 7. Sidletska, O. (2023). The Baltic-Black Sea Axis: Historical background and implementation factors. Foreign Affairs, 33(6), 13 – 21. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.33\(6\).2023.13-21](https://doi.org/10.46493/2663-2675.33(6).2023.13-21)
 8. Meleshchenko, T. (2024). Transformation of the European security system in the light of Sweden and Finland's accession to NATO. Foreign Affairs, 34(2), 36 – 42. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(2\).2024.36](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(2).2024.36)
 9. Dudar, V. (2024). The right-wing radical vision of a multipolar world: Specifics of anti-globalist rhetoric of leaders of contemporary right-wing politicians in the EU and the United States. Foreign Affairs, 34(5), 35 – 47. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(5\).2024.35](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(5).2024.35)
 10. Fekolli, S., & Tsela, E. (2024). Right-wing and left-wing populism in the EU and their impact on democratic processes. Foreign Affairs, 34(3), 67 – 76. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.34\(3\).2024.67](https://doi.org/10.46493/2663-2675.34(3).2024.67)
 11. Karaman, K. V. (2023). Yevroskeptytsyzm v prohramnykh dokumentakh radykalnykh parlamentskykh partii krain: dys.... d-ra filosofii: spets. 052 Politolohiia. Mariupolskyi derzh. un-t. Kyiv.
 12. Haesebrouck, T. (2024). EU Member State Support to Ukraine. Foreign Policy Analysis. <https://doi.org/10.1093/fpa/orad024>
 13. Wagner, W. (2024). Contesting Western support for Ukraine. The radical left in the European Parliament. Journal of European Integration. <https://doi.org/10.1080/07036337.2024.2424186>
 14. Krastev, I., & Leonard, M. (2024). Wars and elections: How European leaders can maintain public support for Ukraine. European Council on Foreign Relations. <https://ecfr.eu/publication/wars-and-elections-how-european-leaders-can-maintain-public-support-for-ukraine>
 15. Council of the European Union. (n.d.). EU solidarity with Ukraine. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-solidarity-ukraine/>

16. Council of the European Union. (2022, March 11). The Versailles Declaration. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>
17. Council of the European Union. (2023, February 9). European Council conclusions – 9 February 2023. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/02/09/european-council-conclusions-9-february-2023/>
18. European Parliament. (n.d.). European Parliament resolutions on Ukraine. <https://ukraine.europarl.europa.eu/en/documents/ep-resolutions>
19. European Commission. (2025, February 21). Speech by President von der Leyen at the Munich Security Conference 2025. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_25_602
20. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022, June 17). Yevrokomisiia rekomenduvala nadaty Ukraini status kandydata na vstup do YeS. <https://www.kmu.gov.ua/news/yevrokomisiya-rekomenduvala-nadati-ukrayini-status-kandidata-na-vstup-do-yes>
21. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024, November 14). Ukraina ofitsiino rozpochala perehovory pro vstup z YeS. <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ofitsiino-rozpochala-peremovyny-pro-vstup-z-ies>
22. European Council, European Commission, & European Parliament. (2025, February 24). Joint statement by the President of the European Council, the President of the European Commission and the President of the European Parliament on the third anniversary of Russia's invasion of Ukraine. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/02/24/joint-statement-by-the-president-of-the-european-council-the-president-of-the-european-commission-and-the-president-of-the-european-parliament-on-the-third-anniversary-of-russia-s-invasion-of-ukraine/>
23. European Parliamentary Research Service. (2025, April 10). State of play: EU support to Ukraine – Payments, reform and investment, use of immobilised Russian assets. European Parliament. <https://epthinktank.eu/2025/04/10/state-of-play-eu-support-to-ukraine-payments-reform-and-investment-use-of-immobilised-russian-assets/financial-humanitarian-and-military-support-for-ukraine>
24. Council of the European Union. (2022, October 17). Council Decision (CFSP) 2022/1968 establishing the European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine (EUMAM Ukraine). Official

- Journal of the European Union, L 272. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/1968/oj>
25. Political and Security Committee of the Council of the European Union. (2022, November 15). PSC Decision (CFSP) 2022/2097 on the European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine (EUMAM Ukraine). Official Journal of the European Union, L 275. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2097/oj>
 26. Council of the European Union. (2024, March 5). Council Decision (CFSP) 2024/3178 amending Decision (CFSP) 2022/1968 on the European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine (EUMAM Ukraine). Official Journal of the European Union, L 2024/3178. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202403178
 27. European Commission. (2023). Macro-Financial Assistance+for Ukraine. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/macro-financial-assistance-ukraine_en
 28. European Commission. (2024). Ukraine Facility. https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en
 29. European Commission. (2025, April 10). State of play: EU support to Ukraine – Payments, reform and investment, use of immobilised Russian assets. European Parliamentary Research Service. <https://epthinktank.eu/2025/04/10/state-of-play-eu-support-to-ukraine-payments-reform-and-investment-use-of-immobilised-russian-assets/>
 30. European Commission. (n.d.). EU humanitarian support to Ukraine. https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-humanitarian-support-ukraine_en
 31. Eurostat. (2025, May). Temporary protection for persons fleeing Ukraine – monthly statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics
 32. Consilium.europa.eu. (2024). EU solidarity with Ukraine. <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/eu-solidarity-ukraine/>
 33. European Commission. (n.d.). Sanctions adopted following Russia's military aggression against Ukraine. https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en

34. Eurostat. (2025). EU trade with Russia – latest developments. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_trade_with_Russia_-_latest_developments
35. European Commission. (2025, May 6). Roadmap to fully end dependency on Russian energy. https://commission.europa.eu/news-and-media/news/roadmap-fully-end-eu-dependency-russian-energy-2025-05-06_en
36. Energy & Clean Air. (2025, February 24). EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine. <https://energyandcleanair.org/publication/eu-imports-of-russian-fossil-fuels-in-third-year-of-invasion-surpass-financial-aid-sent-to-ukraine/>
37. Euronews. (2023, October 26). Slovakia announces the end of military aid to Ukraine. <https://www.euronews.com/2023/10/26/slovakia-announces-the-end-of-military-aid-to-ukraine>
38. Reuters. (2025, June 23). Hungary and Slovakia block Russian sanctions package. <https://www.reuters.com/business/energy/hungary-slovakia-block-russian-sanctions-package-budapest-says-2025-06-23/>
39. Reuters. (2022, May 18). Austria’s neutral status here to stay, foreign minister says. <https://www.reuters.com/world/europe/austrias-neutral-status-here-stay-foreign-minister-says-2022-05-18/>
40. New Eastern Europe. (2025, February 6). Austria’s drift toward isolation: Kickl’s Russia ties and the risk of following Hungary’s lead in the war. <https://neweasterneurope.eu/2025/02/06/austrias-drift-toward-isolation-kickl-russia-ties-and-the-risk-of-following-hungarys-lead-in-the-war/>
41. TVP World. (2025, July 27). Austria’s Foreign Minister open to reconsider country’s neutrality. <https://tvpworld.com/88046480/austrian-fm-open-to-reconsider-countrys-neutrality-media-reports>
42. NATO. (2022, July 5). Finland and Sweden complete NATO accession talks. https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_197737.htm
43. Government Offices of Sweden. (2024, April 3). Historical relations between Sweden and NATO. <https://www.government.se/government-policy/sweden-in-nato/history-of-sweden-and-nato/>
44. Ministry for Foreign Affairs of Finland. (2025, May 19). Finland supports Ukraine. <https://um.fi/finland-s-support-to-ukraine>
45. Government Offices of Sweden. (2025, February 14). Support for Ukraine, security cooperation and Sweden’s neighbourhood in the

- spotlight in this year's Statement of Foreign Policy. <https://www.government.se/press-releases/2025/02/support-for-ukraine-security-cooperation-and-swedens-neighbourhood-in-the-spotlight-in-this-years-statement-of-foreign-policy/>
46. Tsentr Razumkova. (2022, December). Yevrointehratsiia v umovakh viiny: Vyklyky i perspektyvy. https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_eu_integration_war.pdf
 47. Fondation Robert Schuman. (2025, June 23). Ukraine's path to the EU: Reform, resilience and the politics of enlargement. <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/796-ukraine-s-path-to-the-eu-reform-resilience-and-the-politics-of-enlargement>
 48. Vidnianskyi, S. (2022). Ukraina – Yevropeyskyi Soiuz: novyi etap vzaiemovidnosyn v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny 2014 – 2022 rr. Mizhnarodni zv'iazky Ukrainy: naukovy poshuky i znakhidky, 31, 10 – 15. <https://doi.org/10.15407/mzu2022.31.010>
 49. Martynov, A. (2022). Evoliutsiiapolityky Yevropeiskoho Soiuzushchodo rosiisko-ukrainskoi viiny (2014 – 2022). Yevropeyski istorychni studii, 23, 30 – 43. <https://doi.org/10.17721/2524-048X.2022.23>
 50. Kalishchuk, O. (2025). Yevropeyskyi Soiuz ta Ukraina: keis rosiisko-ukrainskoi viiny. Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Istoriiia, 1, 102 – 109. <https://doi.org/10.31861/hj2025.61.102>

Andrii Buzarov

Candidate of Philosophical Sciences, Doctoral Candidate

Institute of Political and Ethno-National Studies named after I.F. Kuras

National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0009-0009-5085-8340>

e-mail: buzarov.andrey@gmail.com

**THE ROLE AND STRUCTURE OF EU ASSISTANCE TO
UKRAINE IN THE CONTEXT OF RUSSIAN AGGRESSION**

Abstract

The article provides a comprehensive analysis of the role of the European Union as a key actor within the Euro-Atlantic community in supporting Ukraine amid the full-scale aggression of the Russian Federation. The study examines the main areas of institutional, military, financial, economic, and humanitarian assistance provided by the EU, as well as the political, economic, and social factors influencing the timeliness and scale of decision-making. The paper systematizes EU measures, including the European Peace Facility, the EUMAM Ukraine mission, the Ukraine Facility program, MFA+ macro-financial assistance, investment instruments, and humanitarian aid programs. Special attention is given to the political and legal aspects — from granting Ukraine EU candidate status to activating the Temporary Protection Directive for millions of displaced persons. The analysis also addresses the impact of domestic political processes in EU member states, including the rise of populism, energy dependence, and economic challenges, on the formation of a common policy toward Ukraine. It is shown that, despite existing contradictions, the EU demonstrates unprecedented unity and strategic solidarity, mobilizing significant resources to support Ukraine's military resilience, economic stability, and humanitarian needs. The results of the study provide a deeper understanding of the EU's decision-making mechanisms, assess the effectiveness of existing support formats, and identify structural challenges that may influence the future development of Ukraine — EU relations. The findings have practical significance for shaping Ukraine's state policy, optimizing cooperation with European institutions, and

developing strategies in the fields of international security, economic integration, and humanitarian cooperation.

Keywords: European Union, Russia – Ukraine war, Euro-Atlantic community, humanitarian aid, military support, macro-financial assistance, political solidarity, temporary protection, European integration.

Стаття надійшла до редакції 19.06.25

© Бузаров А. І., 2025